

نامه به سردبیر Letter to Editor

آگاهی ماماها از قوانین و مقررات مامایی و
ارتباط آن با برخی عوامل در استان قزوین

فاطمه محمدی*

**Midwives' knowledge of professional
rules and its relation with some factors
in Qazvin**

F Mohammadi*

*Abstract

This study was performed to evaluate the Qazvin midwife's knowledge on midwifery rules in 1382. A 20 item questionnaire was filled by 93 midwives. 2% of them had little information, 61% a little, 23% average and 2% had sufficient information. As conclusion the midwives don't have sufficient knowledge about their professional rules.

Keywords: Midwifery, Professional Rules

* چکیده

به منظور تعیین میزان آگاهی ماماها از قوانین و مقررات مامایی این مطالعه در سال ۱۳۸۲ انجام شد. پرسشنامه‌ای حاوی ۲۰ سؤال توسط ۹۳ ماما تکمیل شد. میزان آگاهی ۲٪ ماماها از مقررات حرفه‌ای خود ناچیز، ۶۱٪ کم، ۲۳٪ متوسط و ۲٪ خوب بود. ارتباط معنی‌داری بین سطح تحصیلی، شاغل بودن و داشتن دفترکار با میزان آگاهی به دست نیامد. به طور کلی ماماها آگاهی کافی از مقررات حرفه‌ای خود نداشتند.

کلیدواژه‌ها: مامایی، مقررات حرفه‌ای

* مربی و عضو هیأت علمی دانشکده پرستاری- مامایی دانشگاه علوم پزشکی قزوین

ماماها به عنوان ارائه‌کننده خدمات بسیار متنوعی مانند مشاوره، تنظیم خانواده، زایمان، مراقبت مادر و نوزاد، بیماری‌های زنان و غیره باید به وظایف قانونی خویش آشنا باشند.^(۱)

گاهی افراد به دلیل عدم آشنایی با قوانین، محدودتر از حیطه قانونی عمل می‌کنند و گاهی پا را فراتر از آن می‌گذارند. به هر شکل عدم آگاهی از مقررات حرفه‌ای اغلب تبعات ناخوشایندی را در پی خواهد داشت.^(۲)

این مطالعه به منظور تعیین میزان آگاهی ماماها از استان قزوین از قوانین مامایی و ارتباط آن با مدرک تحصیلی، شاغل یا بی‌کار بودن، محل کار (خصوصی، دولتی، مطب شخصی) انجام شد. ابتدا پرسشنامه‌ای شامل ۲۰ سؤال توسط ۹۳ ماما که ۱۸/۳ درصد آنها کارشان، ۷۴/۲ درصد کارشناس و ۷/۶ درصد کارشناس ارشد بودند، تکمیل شد. ۵۳/۸ درصد ماماها در بخش دولتی، ۱۲/۹ درصد در بخش خصوصی ۱۶/۱ درصد در مطب شخصی اشتغال داشتند و بقیه ترکیبی از موارد فوق بودند.

گاهی ماماها از مجاز بودن عملی اطلاع نداشته و آن را غیر قانونی می‌دانستند (جدول شماره ۱). گاهی عمل غیر مجاز را قانونی تلقی می‌کردند (جدول شماره ۲) و در برخی موارد میزان آگاهی از قوانین رضایت‌بخش بود (جدول شماره ۳). جدول ۱- فراوانی نسبی پاسخ‌های غلط ماماها از استان قزوین در مورد وظایف مجاز (۱۳۸۲)

وظایف مجاز	پاسخ غلط (درصد)
جانشین کردن همکار دارای مجوز	۷۳/۸
کاشت نورپلانت	۷۲
دایر کردن مؤسسات پزشکی	۵۰
واکسیناسیون شیرخواران	۴۴/۱
تجویز داروهای گیاهی	۳۸/۷
درمان ماستیت پس از زایمان	۳۵/۵

با رفع این موانع به کاهش میزان ابتلا و مرگ و میر مادر و بچه منجر شود.^(۳)

گاهی نیز عدم اجرای قوانین از وجود تضاد در وظایف و شفاف نبودن حیطه قانونی، احساس ناعادلانه بودن قانون و عدم حمایت مراجع قانونی، عدم راهنمایی دقیق و احساس اضطراب نسبت به وضعیت استخدامی ناشی می‌شود. بنابراین بازنگری قوانین و تدوین مقررات با نظر شاغلین هر حرفه و دادن آموزش درست موارد قانونی و شرح وظایف می‌تواند مانع بسیاری از معضلات ناشی از تخطی از قانون باشد.

* مراجع :

۱. معاونت درمان و دارو. آشنایی با دستورالعمل‌ها و بخشنامه‌های مرتبط با دفاتر کار مامایی و برخی قوانین و مقررات. تهران، انتشارات روابط عمومی دانشگاه علوم

پزشکی شهید بهشتی، ۱۳۸۰، ۲۵-۹

۲. یآوری کیا پ، ستارزاده ن. بررسی به کارگیری شرح وظایف مامایی توسط ماماها‌های شاغل در مؤسسات بهداشتی-درمانی دولتی و خصوصی. خلاصه مقالات همایش سراسری جایگاه حرفه مامایی در ایران، دانشگاه علوم پزشکی تبریز، ۱۳۸۲

3. Cook M. The role of social support in midwifery practice and research. *HVMA J* 1994, 2(6): 12-7

4. Begley C M. Knowing your place, student midwives views of relationships in midwifery Ireland. *Midwifery* 2001; 17: 222-33

5. Begley C M. Giving midwifery care, student midwives views of their working role. *Midwifery* 2001; 17: 24-34

جدول ۲- فراوانی نسبی پاسخ‌های غلط ماماها‌ی استان قزوین در مورد وظایف غیرمجاز (۱۳۸۲)

پاسخ غلط (درصد)	وظایف غیر مجاز
۹۶/۸	انجام یا همکاری در سقط عمدی
۹۶/۸	افشای راز بیماران
۸۸/۲	تجویز داروهای غیرمجاز در دفتر کار
۸۶	انجام کوتر- کرایو در دفتر کار
۷۷/۴	انجام القاء زایمان در دفتر کار
۶۰	صدور گواهی رسمی مبنی بر سلامت پرده بکارت
۵۲/۷	راهنمایی خانم حامله جهت سقط
۴۵	صدور گواهی استراحت

جدول ۳- فراوانی نسبی موارد آگاهی خوب ماماها‌ی استان قزوین (۱۳۸۲)

درصد	موارد آگاهی ماماها
۹۶/۸	داشتن سرنسخه مستقل
۹۴/۶	درخواست سونوگرافی در حاملگی و IUD
۹۳/۴	درخواست کومبس مستقیم و غیرمستقیم و تجویز روگام
۸۰/۶	درخواست آزمایش HBSAG و سرخجه

بین مدرک تحصیلی و شاغل یا غیرشاغل بودن با میزان آگاهی ارتباط معنی‌داری به دست نیامد.

این مطالعه نشان داد ماماها از مقررات حرفه‌ای خود آگاهی کافی ندارند. نقش کلیدی ماما در پیشگیری از عوارض حاملگی و زایمان و ایجاد یک برآیند مطلوب، طی تحقیقا متعدد ثابت شده است؛ اما اغلب ماماها در ایفای نقش قانونی خود و حتی برای انجام تحقیقات با موانع بسیاری مواجهند که حمایت‌های اجتماعی می‌تواند